

VIERING 'RUMI EN SHAMS, EEN VERHAAL VAN HARTSTOCHT'

KRISTIN VANSCHOUBROEK EN HILKE VERIS

21 NOVEMBER 2010

Samenkomen met mensen is belangrijk. Zeker in deze tijd is het goed dat mensen bij elkaar komen om te zoeken naar wat wezenlijk is. Het is goed dat wij ons verenigen en zo de kracht van de geest in ons midden oproepen en ervaren.

Ieder van jullie is een goddelijk lichtje, en al die kleine lichtjes samen vormen een groot vuur. Een vuur waaraan wij ons kunnen opwarmen en dat we ons kunnen 'her-inneren' op kille of eenzame momenten, een vuur dat ons sterker maakt om datgene wat ons bezielt te kunnen uitdragen.

Vandaag staat Rumi centraal. En daarom begin ik graag met een tekstfragment van hem.

*Kom, kom naderbij!
We zijn het heilige licht van God, wij zijn Gods spiegel.
Ieder menselijk wezen draagt dezelfde ziel,
maar er zijn honderdduizenden lichamen.
Net zoals er talloze amandelen zijn,
maar in elk van hen bevindt zich dezelfde olie.
Water dat in verschillende kruiken gedaan is,
verenigt zich als de kruiken breken
en het vloeit samen als één stroom.
Als je begrijpt wat eenheid betekent,
als je eenheid bereikt
en betekenisloze woorden en gedachten van je afgooit,
dan zendt de geest nieuws aan diegenen
van wie de ogen van het hart geopend zijn
en het vertelt hen de waarheid.*

Mijn ontdekking van Rumi

Ik leerde Rumi kennen in 2003, nu zeven jaar geleden.

Hein Stufkens en Marcel Derkse hadden samen een boek geschreven 'De herberg van het hart'. Daarin belicht Hein Stufkens de figuur van Franciscus van Assisi (1181-1226), Marcel Derkse die van Mevlana Jellaludin Rumi (1207-1273). Franciscus en Rumi waren tijdgenoten, middeleeuwse mystici, de ene vanuit de christelijke traditie, de andere vanuit de islamitische traditie. Rumi wordt gezien als iemand die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de vormgeving van het soefisme. Je kan het soefisme vergelijken met de gnosis uit de christelijke traditie, het zijn mystieke bewegingen die vertrekken vanuit de innerlijke ervaring en die de weg naar binnen zien als een weg om God te ontmoeten.

Omdat ik bevriend was met Hein en met Marcel en vele gesprekken met hen voerde over de liefde en wat zij bij mensen kan teweegbrengen aan vreugde en pijn, en omdat zij wisten dat

ik diep geraakt was door Franciscus vroegen ze mij om een inleiding te geven bij de voorstelling van hun boek 'De herberg van het hart' in Utrecht.

Om deze inleiding voor te bereiden ben ik een week naar zee getrokken met enkel dit boek als gezelschap. Daar heb ik mij verdiept in Franciscus en Rumi. Tot dan wist ik nauwelijks iets van Rumi. Ik had alleen enkele tekstfragmenten en gedichten van hem gelezen. Ik heb Rumi leren kennen vanuit het boek van Hein Stufkens en Marcel Derkse, via zijn teksten en vooral via het schouwen in mijn eigen hart. En Rumi werd een zielsgenoot voor mij...

Wie was Rumi?

Rumi werd geboren in 1207 in de stad Balkh, gelegen in het Perzische Rijk, het huidige Afghanistan. Toen hij twaalf was, moest zijn familie vluchten voor het moordende Mongoolse leger. Na veel omzwervingen vestigden ze zich in Konya (Turkije).

Rumi behoorde tot een zeer gerespecteerde familie en groeide op in een harmonieus gezin. Zijn ouders waren liefdevolle en graag geziene mensen, die in elk opzicht 'de Geliefde' (zo noemden zij God) trachtten te dienen door de mensen te dienen. Toen Rumi 18 was, stierf zijn moeder, met wie hij een innige band had. Enkele jaren later overleed ook zijn vader, die als een vriend voor hem was. Rumi's vader was theoloog, leraar, predikant. Hij was graag gezien door zijn studenten en stond in hoog aanzien bij de vorst, voor wie hij een spirituele gids was. Rumi was toen 23 en had aan verschillende universiteiten gestudeerd. Hij volgde zijn vader op als professor.

Intussen was Rumi getrouwd met de dochter van een vriend van zijn vader. Ze kregen twee zonen. Na de dood van zijn vader werd Rumi verder onderricht in het soefisme door een vroegere leerling van hem. Onder diens invloed werd hij zeer enthousiast over de leer van de soefi's, mannen en vrouwen die trachten zichzelf te verenigen met God.

Door zijn vurige persoonlijkheid en zijn grote natuurlijke liefde voor mensen trok Rumi veel leerlingen aan. Zo ontstond een gemeenschap: 'De Mevlevi Sufi Orde' of 'De Orde van de Draaiende Derwisjen'.

De grote ommekeer in het leven van Rumi gebeurt op het moment dat hij de zwervende derwisj Shams ontmoet. Hij is dan 37 jaar. In Shams ziet Rumi de perfecte weergave van 'de Goddelijke Geliefde' naar wie hij zo lang op zoek was. Door deze ontmoeting komt hij helemaal bij zijn hart. Hij wordt van een geleerde een poëet.

Het is opmerkelijk hoe Rumi zich totaal geeft aan deze liefde, zonder enige schroom of terughoudendheid. Hij neemt Shams mee naar huis en gedurende een tweetal jaar zijn ze onafscheidelijk. Rumi komt door de ontmoeting met deze zielsvriend tot de bevrijding van zijn spirituele eenzaamheid en tot zijn ware bestemming: tot God.

Zijn leerlingen zijn echter niet opgezet met deze passie. Zij vinden dat Rumi in plaats van een geleerde een dwaas is geworden. Shams wordt vermoord, vermoedelijk door leerlingen van Rumi.

Het verdriet van Rumi is heel groot. Toch weet hij dat lijden wijst naar het verlangen om te genezen. Hij weet dat hij op zoek moet gaan naar de Shams in zijn eigen hart, naar de Geliefde achter de geliefde, de Bron van alle leven. Rumi doorleeft doorheen deze menselijke liefde en het verlies ervan de vier vormen van liefde: eerst is er de brandende liefde, dan de lijdende liefde, dan komt de helende liefde en tot slot is er de dienende liefde.

Rumi ziet het dienen dus niet als een verdienste. Hij zegt: “Dienen is niet iets dat je doet, het is iets dat je niet kan laten.”

Wat betekent Rumi voor mij?

Rumi houdt mij een spiegel voor over hoe wij kunnen groeien in liefde en hoe wij als mens zijn bedoeld. Meer nog dan in Franciscus herken ik mij in hem. Rumi is in mijn aanvoelen tijdlozer en universeler dan Franciscus.

Franciscus volgt een voorbeeld. Voor hem is Jezus Christus een model dat hij in alle opzichten wil navolgen. Rumi daarentegen durft het aan om werkelijk in te dalen in zichzelf en al zijn gevoelens te doorleven. Hij heeft geen andere richtlijn dan zijn eigen ervaring. Franciscus zit in mijn aanvoelen nog gevangen in een aantal dualiteiten: hij veracht het aardse en hij roemt het geestelijke. Hij veracht het lichaam, dat hij ‘broeder ezel’ noemt. Zijn passie voor Clara beteugelt hij. Voor hem is onthechting en ascese de weg om tot het goddelijke te komen. Rumi daarentegen houdt een pleidooi om alles wat in ons leeft te verwelkomen en in liefde te ontvangen. Daar waar Franciscus betracht ‘een volmaakt mens’ te zijn, wil Rumi vooral ‘een volledig mens’ zijn. En daar hoort alles bij wat ons tot mens maakt: onze hulpeloosheid, onze fouten, ons vallen en opstaan, onze behoeften, onze noden. Pas als we dit alles durven doorleven, komen we tot ons hart, tot God, tot de Ene Geliefde.

Rumi ontdekt dat het er niet op aankomt je te gedragen naar een model en naar de verwachtingen van anderen, maar dat je de moed moet hebben trouw te zijn aan jezelf. Hij drukt het zo uit: “Onze mate van betrouwbaarheid hangt af van hoe trouw we zijn aan onszelf.” Hij zegt verder: “Ik kan met iedereen en alles breken, behalve met deze aanwezigheid binnenin.” Zo weert Rumi iedere vorm van navolging af.

Rumi leert ons dat het er om gaat je échte verlangens te leren kennen omdat precies die een uitdrukking zijn van je verlangen naar verbinding.

Tot slot vermeld ik nog graag dat Rumi zegt dat het precies in de verwarring is, namelijk als we beseffen dat we het niet meer weten, dat ons hart gegrepen wordt en dat een mens echt leert luisteren, echt leert dienen.

Luisteren betekent voor Rumi: jezelf herinneren in God.

Dienen betekent voor hem: vormgeven aan wie je bent.

Kristin Vanschoubroek

De ontmoeting van Mevlana Jellaludin Rumi met Shams I Tabriz

Kristin schetste de historiek van Rumi en Shams. Ik wil vooral de betekenis van hun bijzondere ontmoeting belichten zoals ik die vanuit mijn eigen leven kan verstaan. Graag begin ik met een gebed uit de traditie van de derwisjen.

*Moge de God van de grootste Heerlijkheid
onze harten vervullen van licht
door het licht van de Naam van Zijn Essentie!*

*Wij roepen de momenten van Mevlana's aanwezigheid in herinnering.
Wij roepen het geheim van Shams I Tabriz in herinnering.
Laat ons zeggen: Wees! Wees hier aanwezig!*

Mevlana Jellaludin Rumi is van huis uit een leraar. De wijsheidsgeschriften werden hem in een liefdevolle omgeving met de papelepel ingegeven. Hij was gekend en gewaardeerd. Maar helder van geest als hij was, beseftte hij dat er een sluier zat tussen wat hij vertelde en wat hij beleefde. In de diepte zocht hij naar vervulling van alles wat hij had gelezen, begrepen en doorverteld.

Shams I Tabriz wordt ons voorgesteld als een zwervende derwisj, met een leven in vrijheid, zonder boeken, levend vanuit de directe ervaring met de liefdevolle kracht van de Ene Geliefde die geen onderscheid maakt tussen goed en kwaad. Shams verlangde vurig tenminste één iemand te ontmoeten die hem en de dwaze liefde waarvan hij doordrongen was, zou kunnen verstaan en met hem delen.

Deze twee zeer verschillende mensen worden naar elkaar toegetrokken.

“Waar je naar zoekt, datgene zoekt ook naar jou,” is een uitspraak van Rumi.

Waar zij elkaar hebben ontmoet? Bij de bron!

Shams vindt Rumi, lesgevend tussen al zijn boeken. In één beweging neemt hij die boeken op en gooit ze in de bron. Rumi is uit zijn lood geslagen, nog meer wanneer Shams vraagt: “Wil je je boeken terug? Als je er zo aan gehecht bent, dan haal ik ze wel weer uit de bron!” In een flits beseft Rumi dat ‘de bron van wijsheid’ zoveel groter is dan boeken kunnen bevatten. Als door een heilig vuur gegrepen en met het hart wijd open gaat hij met Shams mee. Rumi leert de wijsheidstraditie waarin hij is onderwezen los te laten, elke zekerheid los te laten, elke gedachte over de liefde te spiegelen aan de beleving.

Ik stel het me zo voor: Rumi die schermt met zinnen en teksten uit de geschriften, Shams die lacht en hem toont hoe het werkelijk zit. Het samen voorbij tegenstellingen kunnen gaan, het uit bekende patronen vallen, dat dwaze alles in vraag durven stellen, het onderzoeken wat waar en onwaar is, het ervaren dat er geen sluitende antwoorden zijn... Het zich uiteindelijk bevrijden van de kostbare familieschat, die ook een keurslijf werd...

Dan is er de vreugde van ‘een dwaas’ te zijn geworden, dan is er teksten reciteren en ze door je heen voelen trillen, dan is er lachen en dansen als kinderen, dan is er stil zijn en verstaan, zo diep verstaan waar het leven werkelijk over gaat. In het samenzijn met Shams wordt Rumi meer dan ooit één en al overgave. Alle sluiers branden weg en Rumi is één met de Ene Geliefde. Er is hartstocht toelaten, hartstocht zijn, in extase de Ene Geliefde ervaren...

Tot het moment dat Shams vermoord wordt...

De ervaring van afgescheiden zijn is ondraaglijk. Ze voert Rumi verweest door de straten van Konya. In de straat van de goudsmiden vindt het onstuitbaar kloppen van Rumi's hart het ritme van het kloppen van de hamer op het aambeeld. Rumi geeft zich over aan dat geluid. Hij spreidt de armen in een gebaar van ontvangen en doorgeven... en hij draait en draait in diep doodsverlangen... in verlangen om toch opnieuw met Shams verenigd te worden... Zich wendend in deze pijn vindt hij het punt van ommekeer, de kentering. Het doodsverlangen wordt verlangen om hartstochtelijk te leven. Verdriet wordt omgesmeed tot goud... In dat licht vindt Rumi in zichzelf en in alles om hem heen het gelaat van Shams, dat samenvalt met het gelaat van de Ene Geliefde. Hij danst als een derwisj op de drempel

tussen twee werelden. Hij is opnieuw geboren en wil, net als de rietfluit, alles vertellen wat verteld mag worden. Uren en uren schrijft hij gedichten en verhalen. Hij raakt niet uitverteld over wat zich openbaart. Steeds neemt hij zichzelf, zijn luisteraars en zijn lezers mee voorbij duizend tegenstellingen, opdat ieders hart wijds en open zou mogen worden...

Wie dit kan verstaan is keer op keer uit patronen en tradities gevallen, is een vrij en hartstochtelijk mens geworden, een Rumi en een Shams tegelijk... en verder nog... Want de liefdesenergie die zij met hun leven hebben vrijgemaakt, is vrij beschikbaar voor al wie na hen leeft. De inzet is zelfkennis; daarin de eigen liefdesenergie bevrijden en beschikbaar maken. Zo zegt Marcel Derkse het: "We leven in de lijn van de profeten, we ontvangen hun vrijgemaakte energie als was het een estafettestokje. We worden uitgenodigd onze eigen reis te maken en onze energie toe te voegen, om het stokje met toegevoegde waarde door te geven aan een volgende generatie."

Wat een krachtige uitnodiging!

Met de woorden van Rumi klinkt dit zo:

*Wees niet tevreden met verhalen over
hoe de dingen zijn gegaan met anderen.
Ontvouw je eigen mythe,
zonder ingewikkelde uitleg,
opdat iedereen de passage begrijpt.
Wij hebben je geopend!
Begin met in de richting van Shams, de ontwaker, te lopen.
Je benen zullen zwaar worden en vermoeid.
Dan komt er een moment dat je jouw vleugels
zult voelen groeien, zich verheffend.*

Toepassing in mijn eigen leven

Sinds juli 2010 behoor ik tot de vele mensen die met kanker te maken krijgen. De waarom-vraag krijgt nooit een eenduidig antwoord. Het signaal dat het lichaam geeft, dwingt tot aandacht. De eigen mythe is aan de orde. Het is een enorme kans om te ontwaken. Aan den lijve ondervond ik wat een titanenwerk het is om, binnen de machtige structuren van de medische wereld, voeling te houden met wie ik ben en wat mijn lichaam nodig heeft. Het is meer dan een wonder dat ik de keuze kon maken om af te zien van de standaardbehandeling met chemo, bestraling en een kuur met het kankerinkapselend medicijn herceptine; allemaal behandelingen die me als 'noodzakelijk en preventief' werden voorgesteld.

De training in mystiek en zelfkennis, die ik onder begeleiding van Marcel Derkse en een kring van zielsgenoten, mocht ontvangen, heeft me in deze overweldigende situatie wakker gehouden, zodat ik na innerlijke overweging en overleg met anderen kon besluiten een eigen weg te gaan.

Net nadat ik de reeds gemaakte afspraken in het ziekenhuis afbelde, kwam het aanbod om de opleiding 'Activeer je genezend vermogen' bij Henk Fransen te volgen. Dit zo prachtig opgebouwd leertraject opent nieuwe perspectieven om mijn leven dichterbij zijn doel te brengen. Omringd door een team van bekwame helers blijf ik zelf diep luisteren naar de signalen die komen en groeit het vertrouwen dat ik nog 'voor onbepaalde duur' op de

dansvloer van het leven mag vertoeven. Het is genade! En vaardigheid en ervaringskennis die gedeeld willen worden!

Wonend in de Ene Geliefde, en vol levenslust, wens ik ons allen een verruimend en gezond 2011!

Van harte!

Uitnodiging

Voor wie geïnteresseerd is, kom ik hierover vertellen in kleine kring, in huiskamers of op andere warme plekken waar ieders hart en ziel zich kan openen. Als verhalen(f)luisteraar stel ik me graag ter beschikking om wat ieder ter harte gaat, gehoor te laten vinden. In het uitwisselen van ervaringen krijgt de eigen levenswijsheid daadkracht!

Voor wie meer wil, is er een unieke kans om de opleiding 'Activeer je genezend vermogen' in Vlaanderen te volgen. Je kan hier alles over lezen op www.genezendvermogen.nl en contact opnemen met initiatiefnemer Henk Fransen (0031 6 5134 0483).

Wie graag een persoonlijke coaching wil, kan me bellen of mailen om een eigen traject uit te zetten.

Hilke Veris
'Spiegelhuis Ruimte voor de Ziel'
hallohilke@hotmail.com
0473 82 04 81